

JAVNI APEL ZA DONOŠENJE NACIONALNOG PROGRAMA RAZVOJA PALIJATIVNE SKRBI

Poštovani predstavnici Vlade RH, Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike te Ministarstva zdravstva

Mi, građani Republike Hrvatske, upućujemo **hitan apel za donošenje Nacionalnog programa razvoja palijativne skrbi**, koji je nužan za sustavno planiranje i unapređenje palijativne skrbi kao ključne zdravstvene i socijalne usluge jer **u Hrvatskoj takvu pomoć treba do 50.000 bolesnika na godišnjoj razini**. Prethodni program istekao je 2020. godine! Unatoč najavama o njegovoj izradi, novi program još nije izrađen, pa tako ni usvojen. A većina posla počiva na udrugama i volonterima kojima su zbog nedonošenja Nacionalnog programa dodatno zavezane ruke, jer prema Nacionalnom programu, država raspoređuje sredstva iz europskih fondova namijenjenih za razvoj palijativne skrbi, a mi se ne pomičemo s mjesta.

U proteklih pet godina na adrese Vlade Republike Hrvatske, Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike te Ministarstva zdravstva poslana su brojne inicijative za suradnju. A dobila se samo šutnja, istovremeno u Hrvatskoj je stanje alarmantno – **206 postelja u javnom zdravstvu, 42 mobilna tima te 272 volontera** – ne mogu pokriti potrebe palijativnih pacijenata. Kojih će biti sve više jer, iako je palijativna skrb namijenjena umirućim bolesnicima bez obzira na godine, činjenica je da je Hrvatska zemlja sa sve većim brojem starije, a time često teško bolesne i umiruće populacije. Neagilnost mjerodavnih ozbiljno otežava razvoj palijativne skrbi, planiranje financijskih i ljudskih resursa te usporava usklađivanje s europskim standardima.

Palijativna skrb osigurava dostojanstvo, olakšava patnju i poboljšava kvalitetu života teško bolesnim osobama i članovima njihovih obitelji. Ulaganje u palijativnu skrb ulaganje je u ljudskost. Vrijeme je da se podignu standardi te osigura ravnopravna i dostupna skrb za sve kojima je potrebna.

Važni podaci:

- Palijativna skrb je potrebna za 50 – 89 % svih umirućih, što znači da u Hrvatskoj takvu pomoć treba između 26.000 i 46.000 bolesnika godišnje.
- U Hrvatskoj trenutačno djeluju 42 mobilna palijativna tima. Mnoge županije imaju samo jedan tim, a samo dvije osiguravaju dežurstvo vikendom i praznicima.
- U Mreži javne zdravstvene službe predviđeno je samo 206 postelja za palijativnu skrb, što je nedostavno za stvarne potrebe pacijenata.
- Aktivno je samo 272 volontera u palijativnoj skrbi, što znači da jedan volonter podržava između 95 i 169 bolesnika.

Ključni problemi na terenu:

- **Nedostaci u komunikaciji i koordinaciji** – zdravstveni i socijalni sustavi nisu usklađeni, što rezultira neujednačenim planiranjem skrbi i nedostatnom podrškom pacijentima i članovima njihovih obitelji.
- **Nedostatak kapaciteta i edukacije** – stručnog kadra u medicinskom i socijalnom sektoru nema dovoljno, a postojeći stručnjaci nisu adekvatno educirani niti stimulirani za rad u palijativnoj skrbi.
- **Oslanjanje na entuzijizam pojedinaca i udruga** – sustav prečesto ovisi o osobnoj inicijativi i poznavanju unutar sustava, dok udrugama nedostaje sustavna podrška.

Poziv na organizirani okrugli stol „Hitno djelovanje za dostojanstvenu starost i palijativnu skrb“, koji je održan 25. veljače 2025. upućen je u Vladu RH, Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike te Ministarstvo zdravstva. Nitko se nije odazvao. Okupljeni stručnjaci iz područja zdravstva, socijalne djelatnosti i pravosuđa, donijeli su zaključke i zagovarački dokument za hitno djelovanje. Koji se nalazi na poveznici: <https://krugovi.hr/zakljucci-okruglog-stola-hitno-djelovanje-za-dostojanstvenu-starost-i-palijativnu-skrb/>

Dokument sa zaključcima diseminiran je Vladi i navedenim ministarstvima, saborskim klubovima i političkim strankama, no za sada nitko nije odgovorio.

Na nama, udrugama koje se bavi palijativnom skrbi, surađujemo s korisnicima i njihovim obiteljima je da kontinuirano informiramo javnost o svemu što se (ne)dogđa u tom području zdravstva. Institucije imaju odgovornost, resurse i alate te političku moć za rješavanje ovog problema te su odgovorne jednako prema svim građanima da stvore sustav koji će pružiti bolju skrb onima koji je najviše trebaju – umirućim pacijentima Republike Hrvatske.

Vrijeme je za djelovanje!

Palijativna skrb nije luksuz, već osnovno ljudsko pravo! Svaki dan odgode znači nepotrebnu patnju tisuća građana i njihovih obitelji. Vrijeme je da se sustavno i odgovorno pristupi ovom ključnom pitanju i osigura dostojanstvena skrb za najranjivije među nama.

Petra Klasić /Krugovi-Centar za edukaciju,
savjetovanje i humanitarno djelovanje

Kontakt: info@krugovi.hr
petra.klasic@krugovi.hr

U Zagrebu, 31. ožujka 2025.